

Decyzja
Prezydium KK
nr 125/24

ws. opinii o projekcie ustawy budżetowej na 2025 r.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” negatywnie opiniuje projekt budżetu państwa na 2025 r.

Strona związkowa we wspólnym stanowisku do założeń budżetu państwa odniosła się do prognoz realnego tempa wzrostu produktu krajowego brutto (PKB) na poziomie 3,7% i średniorocznej dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych w wysokości 4,1% wskazując, że bazują one na danych oraz wiedzy o perspektywach gospodarki na koniec marca 2024 roku, co rodzi ryzyko zmiany wskaźników makroekonomicznych na kolejnych etapach procedury budżetowej. W projekcie budżetu państwa na 2025 r. dokonano zmian dotyczących: tempa wzrostu PKB do 3,9%, a inflacji do 5%, a NBP prognozuje wzrost PKB na poziomie 3,8% a inflacji na poziomie 5,2 %.

Mając na uwadze zapewnienia ze strony rządu o braku cięć wydatków społecznych, zwracamy uwagę na niektóre negatywne decyzje w tym obszarze: brak waloryzacji progów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych, progów podatkowych, brak podniesienia wysokości zasiłku pogrzebowego, brak podniesienia kwoty wolnej od podatku.

Rok 2025 będzie rokiem szczególnym, ze względu na nowe ramy zarządzania gospodarczego i wejście polski w procedurę nadmiernego deficytu. Dlatego tak ważne jest włączenie partnerów społecznych w opiniowanie planu budżetowo-strukturalnego, który Polska ma przesłać do Komisji Europejskiej do 15 października. Nie znamy ostatecznej strategii Rządu w zakresie w/w planu, a będzie on miał wpływ na stronę dochodową i wydatkową budżetów na następne lata. NSZZ „Solidarność” nie zgadza się na wyłączenie Rady Dialogu Społecznego z oceny dokumentów składających się na przygotowanie projektu ustawy budżetowej (założenia makroekonomiczne). Prezydium KK podtrzymuje apel do rządu o uwzględnienie w negocjacjach z Komisją Europejską konieczności inwestycji w poprawę dostępu do usług publicznych, zwiększenie ich jakości oraz odpowiednie wzmocnienie

finansowania administracji publicznej. W szczególności, Polska powinna unikać powtórki działań rządu z lat 2009-2015, kiedy to nałożenie na Polskę procedury nadmiernego deficytu skutkowało cięciami w wydatkach na świadczenia socjalne oraz wynagrodzeń w sektorze publicznym. Ewentualne cięcia wydatków nie mogą dotknąć usług publicznych, ponieważ pogorszyłyby to warunki życia obywateli. Działania związane z procedurą nadmiernego deficytu powinny skupiać się na zwiększeniu dochodów budżetowych.

Pozytywnie oceniamy większą przejrzystość projektu budżetu, jednak zwracamy uwagę, że w uzasadnieniu wskazano, iż w kolejnych latach w projekcie budżetu nie muszą być określone wszystkie działania, które w zależności od kształtowania się wyniku sektora instytucji rządowych i samorządowych będą wdrażane w kolejnych latach, co niepokoi mając na uwadze próbę ograniczenia roli Rady Dialogu Społecznego w ocenie dokumentów dotyczących polityki budżetowej państwa.

Wynagrodzenia

NSZZ „Solidarność” podtrzymuje swoje stanowisko w sprawie opinii do założeń projektu budżetu Państwa, w którym żąda co najmniej 15% wzrostu płac w sferze budżetowej w 2025 r. Proponowana podwyżka wynagrodzenia na poziomie 5% będzie skutkowałą brakiem wzrostu realnego wynagrodzenia. W przypadku niedoszacowania inflacji na rok 2025, spowodowanej trwającą inwazją Rosji na Ukrainę oraz odmrożeniem cen energii, będzie to wręcz prowadziło do spadku realnej wartości wynagrodzeń. Podwyżki w 2024 r. dla pracowników państwowej sfery budżetowej pozwoliły jedynie w pewnym stopniu zrekompensować skutki wysokiej inflacji w ostatnich latach, ale w dalszym ciągu nie jest to poziom satysfakcjonujący i gwarantujący godziwe wynagrodzenie.

Brak urealnienia wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej skutkuje odejściem wykwalifikowanej kadry urzędniczej, a niski poziom wynagrodzeń powoduje brak chętnych do obejmowania stanowisk w sferze budżetowej. Dla przykładu w policji i służbie cywilnej stanowiska nie są obsadzone na poziomie zapotrzebowania: na dzień 1 lipca 2024 roku w jednostkach organizacyjnych policji było 15 360 wakatów, natomiast w służbie cywilnej w ostatnich latach odsetek naborów zakończonych obsadzeniem stanowiska wynosi około 50%. Prezydium Komisji Krajowej domaga się również odpowiedniego wzrostu wynagrodzeń nauczycieli, przynajmniej na poziomie 15 % i dostrzega zjawisko malejącego zainteresowania zawodem nauczyciela ze strony młodych osób.

W związku z zapowiedzią włączenia do ustawy budżetowej Planu Finansowego Narodowego Funduszu Zdrowia dopiero w latach następnych, wnioskujemy o przekazanie informacji na temat wzrostu wynagrodzeń zaplanowanych w Planie Finansowym na rok 2025.

Prezydium zwraca uwagę, że w związku ze wzrostem wysokości minimalnego wynagrodzenia w przyszłym roku do poziomu 4 666 zł, kwota wydatków ujętych w projekcie budżetu państwa na 2025 r. oraz przewidziana na wynagrodzenia osób zatrudnionych w państwowej sferze budżetowej powinna zostać odpowiednio zwiększona, aby wzrost płacy minimalnej w sektorze publicznym nie odbywał się kosztem pracowników zarabiających powyżej poziomu minimalnego wynagrodzenia za pracę. Brak zmian w przewidzianych nakładach na wynagrodzenia będzie bowiem prowadzić do dalszego spłaszczenia wynagrodzeń w sferze budżetowej, co jest niekorzystne z punktu widzenia warunków zatrudnienia w sferze publicznej oraz jakości usług publicznych. Domagamy się od strony rządowej skutecznego i ostatecznego rozwiązania problemu spłaszczania wynagrodzeń w sektorze publicznym i rozpoczęcie prac nad zmianami systemowymi w tym obszarze.

Rynek pracy

W zakresie rynku pracy należy zgodzić się, że obecnie mamy do czynienia z bardzo niską stopą bezrobocia (wynoszącą na koniec lipca br. 5,0%). Jednakże założenie, iż podobny poziom będzie ona miała w roku 2025 jest zbyt optymistyczne. W szczególności negatywnie należy ocenić prognozę obniżenia jej o 0,1% - czyli o wartość mieszczącą się w granicach błędu statystycznego. Autorzy projektu ustawy budżetowej twierdzą, że w przyszłym roku, ze względu na dalszą poprawę tempa wzrostu gospodarczego, popyt na pracę zwiększy się, w efekcie czego zatrudnienie w gospodarce narodowej wzrośnie o 0,4%, przy czym NSZZ „Solidarność” nie podziela tego stanowiska. Obecne działania rządu związane z wprowadzaniem tzw. „zielonego ładu” stoją w sprzeczności do prognoz zakładających utrzymanie niskiej stopy bezrobocia lub wręcz dalszy jej spadek. Niska stopa bezrobocia wynika wyłącznie z niżu demograficznego i związanego z nim braku pracowników na polskim rynku pracy. Jednocześnie redukcja zatrudnienia stanowi istotne zagrożenie bezrobociem dla znacznej części pracowników. Będzie to szczególnie istotne w przypadku pracowników przemysłu ciężkiego, którzy będą mieli ograniczone możliwości w zakresie zmiany kwalifikacji zawodowych, czy też skorzystania z promowanego obecnie systemu EURES - systemu wyjazdu Polaków do pracy poza granicami RP w krajach Europy Zachodniej. Odnosząc się do planu finansowego Funduszu Pracy, NSZZ „Solidarność” pozytywnie ocenia zwiększenie stanu jego środków pieniężnych w zakresie: zasiłków dla bezrobotnych, aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, świadczeń obligatoryjnych czy Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Jednocześnie NSZZ „Solidarność” negatywnie ocenia propozycję zmniejszenia wynagrodzenia pracowników powiatowych urzędów pracy o kwotę 11 296 tys. zł, gdzie od wielu lat apelujemy o zapewnienie należytej obsady publicznych służb

zatrudnienia, z godziwym wynagrodzeniem – zabezpieczającym właściwą obsługę ich beneficjentów. To samo dotyczy propozycji zmniejszenia środków pieniężnych na szkolenia tychże pracowników, zwłaszcza w kontekście planowanych zmian polegających na wprowadzeniu nowej ustawy regulującej zasady funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia tj. ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia.

Podatki

Jak wynika z przedstawionego projektu ustawy budżetowej na 2025 rok nie są przewidziane zmiany w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Brak zmian w zakresie stawek podatkowych, kwoty wolnej od podatku, progów podatkowych, pracowniczych kosztów uzyskania przychodu NSZZ „Solidarność” ocenia negatywnie.

NSZZ „Solidarność” postuluje, aby rząd powrócił do wyższych limitów zwolnień przedmiotowych w zakresie zapomóg wypłacanych z funduszu zakładowej lub międzyzakładowej organizacji związkowej (art. 21 ust 1 pkt 9a), zapomóg losowych, zapomóg z innych źródeł (art. 21 ust 1 pkt 26b), rzeczowych i pieniężnych świadczeń sfinansowanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub funduszy związków zawodowych (art. 21 ust 1 pkt 67), dopłaty do wypoczynku z innych źródeł (art. 21 ust 1 pkt 78b). Aktualna sytuacja klęski powodziennej uzasadnia takie stanowisko.

NSZZ „Solidarność” postuluje również zainicjowanie przez rząd dalszych działań, które poskutkują zwolnieniem przedmiotowym pomocy udzielanej powodzianom oraz ulgi podatkowe darczyńcom – wzorem ulg związanych z Covid-19.

Nadal brak jest propozycji powrotu do stawek VAT w wysokości 22% oraz 7%. Wprowadzenie w 2011 roku podwyższonych stawek miało mieć charakter tymczasowy.

Rodzina

NSZZ „Solidarność” z niepokojem przyjmuje brak jakichkolwiek działań osłonowych w 2025 roku dla najwrażliwszych gospodarstw domowych, w roku w którym głębiej „odmraża” się ceny energii a prognozowany wskaźnik wzrostu cen towarów i usług nadal odbiega od bezpiecznego pułapu, istnieje duże zagrożenie, że najuboższe rodziny nie będą w stanie utrzymać swoich mieszkań. Tym bardziej, że na kolejne trzy lata pozostają niezmiennione progi dochodowe uprawniające do świadczeń rodzinnych a także wysokości tych świadczeń. Marginalizowanie systemu świadczeń rodzinnych od blisko dekady powoduje, że rodziny cierpiące niedostatek prędeż otrzymają wsparcie z systemu pomocy społecznej niż z systemu wsparcia rodzin.

Według skonsolidowanego planu wydatków w układzie zadaniowym budżetu na rok 2025 na **zadanie 13.4 Wspieranie rodziny** zaplanowano kw. **15,49 mld zł**, a zatem kwota ta jest niższa

od planowanej na rok 2024, która wynosiła **16,13 mld zł**. Jest to tym bardziej niezrozumiałe przy deklaracji rządu, że zadanie to jest priorytetowe.

Można także założyć, że przyjęty nowy wskaźnik bazowy dla zadania wspieranie rodziny (Planowanie w układzie zadaniowym): ubóstwo relatywne dzieci do lat 17 na poziomie 14,3%, który nie jest zbyt ambitnym celem jest potwierdzeniem, że polityka wsparcia rodzin może nie przyczynić się do realnych postępów w tym zakresie.

NSZZ „Solidarność” zwraca także uwagę, że w kwietniu 2024 roku Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przedstawiło propozycje wzrostu kwoty zasiłku pogrzebowego. Zmiana jest wyczekiwana z uwagi na duży spadek wartości wsparcia, od kiedy ustalono je w 2011 r. na poziomie 4000 zł. Pomimo, że projektowane zmiany zakładały wzrost kwoty zasiłku już w 2025 roku, nie przewiduje się w projekcie budżetu realizacji konsultowanych planów.

Pomoc społeczna

W 2025 roku będą obowiązywały nowe, wyższe progi dochodowe uprawniające do pomocy społecznej, co niewątpliwie zwiększy liczbę świadczeniobiorców, ale także kwoty wydatkowane na ten cel. W budżecie zabezpieczono odpowiednie fundusze, które będą przekazywane do samorządów.

Należy także zauważyć, iż skutki powodzi, z którą obecnie boryka się Polska, spowodują zwłaszcza w regionie dotkniętym klęską żywiołową, zwiększone potrzeby obywateli jak również wytężoną pracę służb społecznych na tym terenie. Natomiast program wieloletni przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 19 czerwca 2024 r.: „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024–2027” nie znajduje odzwierciedlenia w projekcie budżetu. NSZZ „Solidarność” wskazuje na potrzebę oznaczenia dedykowanych na ten cel środków, które zapewniono uchwałą RM nr 62, w kwocie blisko 2 mld złotych, tak aby nie było wątpliwości, że zostały one zabezpieczone w celu realizacji programu rządowego.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami.

Wydatki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zgodnie z projektem budżetu na 2025 r., będą wynosić prawie 9 mld 902 mln zł, a zatem są wyższe od tegorocznego o 300 mln zł. Jednak przewidziana w budżecie PFRON na 2025 rok dotacja z budżetu państwa na dofinansowanie do pracy pracowników niepełnosprawnych jest identyczna jak w 2024 roku – 1 mld 80 mln zł. Również przewidziane całkowite wydatki na dofinansowanie przez PFRON do pracy pracowników niepełnosprawnych są takie jak w 2024 r. tzn. 3 mld 600 mln zł. Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” pragnie zauważyć, że zgodnie z projektem

ustawy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26.07.2024 r o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jeszcze w bieżącym roku ma nastąpić podwyższenie dofinansowań do pracy pracowników niepełnosprawnych o 15%. Wzrost ten jest bardzo oczekiwany przez pracowników i pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne. NSZZ „Solidarność” już od dłuższego czasu apeluje o odpowiednie ukształtowanie wysokości dofinansowania. Zgodnie z powyższym projektem podwyżka taka ma kosztować PFRON 554 miliony zł rocznie. Z ustawy budżetowej to nie wynika i nie ma zapisanych środków na podwyższenie dofinansowań ani w części dotyczącej dotacji z budżetu państwa ani w części finansowanej przez PFRON z własnych środków.

Na świadczenie uzupełniające dla osób niepełnosprawnych w Funduszu Solidarnościowym przewidziano 3,3 mld zł z tego funduszu. Jest to o 170 milionów zł kwota niższa niż w roku 2024 r. Zatem przewidywany budżet Funduszu Solidarnościowego nie pozwoli na spełnienie ponawianego postulatu NSZZ „Solidarność” dotyczącego likwidacji kryterium dochodowego przy świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Wiele już razy NSZZ „Solidarność” podkreślał, że kryterium to jest niesprawiedliwe i nie spełnia swej funkcji.

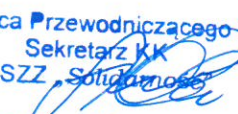
Emerytury i renty

Prezydium KK zwraca uwagę na wspólne stanowisko strony związkowej z dnia 15 lipca 2024 r. ws. wysokości wskaźnika waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych w 2025 r. Reprezentatywne centrale związkowe powtórzyły postulat waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2024 r. powiększony o co najmniej 50% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w roku 2024. Wobec nadal niestabilnej sytuacji gospodarczej konieczne jest zapewnienie bezpieczeństwa finansowego na wahaniami najwrażliwszym grupom społecznym, jakimi niewątpliwie są emeryci i renciści.

Gdańsk, 25 września 2024 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz